

Simon Lelieveldt
Amsterdam

Betreft: consultatie Derdenbesluit BRP

7 september 2021

In reactie op uw -handig tijdens de zomervakantie gepubliceerde- consultatie Derdenbesluit BRP doe ik u hierbij mijn commentaar toekomen. Ik ga hierin in op de voorgeschiedenis en de relevante juridische en inhoudelijke argumenten bij het voorgenomen besluit.

Samenvattend: voer de wijziging niet in, want deze mist enige dragende juridische en feitelijke redenering en is ook nog eens in strijd met hogere regelgeving. Het besluit zal net als de SyRi regelingen in deze vorm door een rechter als onrechtmatig (kunnen) worden vernietigd en het is ongepast het in deze vorm te finaliseren.

Uw (onzalig) idee: banken/verzekeraars (en wat anderen) mogen ook in het BRP dataharken en klantgegevens opvragen

Uw stellingname is kortweg: het is zinvol, proportioneel en gerechtvaardigd om banken en verzekeraars ook toegang te geven tot basisregistratie persoonsgegevens (BRP) want dat is handig in het grote gevecht tegen criminaliteit en witwassen. Wie kan daar tegen zijn?

O ja, dat is wel een schending van artikel 8 van Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, maar het maatschappelijk belang is zo groot, dat het gerechtvaardigd is. Aan nadere afweging van de grondrechteninbreuk besteedt u in het Integrale Afwegingskader voor de regelgeving welgeteld nul woorden.

Vertel ons wat de deal, toezegging en onderhandelingsresultaat met bankiers / verzekeraars was
Het valt mij op dat u om de hete brij en aanleiding heendraait. Al jarenlang vragen de banken en verzekeraars om toegang tot de gemeentelijke basisadministratie, inmiddels BRP genaamd. Met dit voorstel lost u de afspraak in om dit te gaan regelen.

Het zou u sieren als u openhartig toelicht welke aanvullende afspraken aan de andere zijde stonden van deze afspraak. Banken en verzekeraars toegang tot BRP in ruil voor...? Gematigd belonen wellicht, een rente die onder de 100.000 euro grens niet naar negatief gaat voor particulieren? Er zijn diverse modellen denkbaar, maar het lijkt me dat het Nederlands publiek en politiek er recht op hebben te weten wat de werkelijke deal was. Of moeten we wachten tot Follow the Money dit via een WOB-verzoek boven tafel haalt?

De selecte toegang tot banken en verzekeraars heeft u slinks ingekleed als gevolg privacy adviezen Autoriteit Persoonsgegevens, maar is met het gegeven dat u een heel breed spectrum aan andere Wwft-instellingen buiten de scope van de regelgeving houdt. Als het zo nuttig en zo nodig is dan zouden ook andere instellingen hieronder moeten vallen. Bovendien krijgen banken/verzekeraars hier opeens een bevoorrechte informatiepositie met grote kostenconsequenties. Over dat punt lees ik ook vrij weinig.

De aanname dat witwasmaatregelen en Wwft in zichzelf rechtmatige grond zijn is onjuist
U neemt aan dat er een gerechtvaardigde grond is voor adresraadplegingen aangezien dit voortvloeit uit de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering. Echter, de genoemde wet is, blijkens de analyse van C. Kaiser uit 2018 ([Privacy and identity issue in Financial Transactions](#)) ruimschoots in strijd met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Dit brengt de Autoriteit Persoonsgegevens ertoe om dit in maart 2019 ook expliciet op te merken in haar [advies](#) over een update van die wet:

Aan de andere kant volgt uit het voorgaande dat door het arrest van het Hof van Justitie van de EU in de zaak Digital Rights Ireland, de vraag zich meer opdringt of de anti-witwasrichtlijn en de implementatie daarvan in overeenstemming is met het recht op bescherming van persoonsgegevens, zoals neergelegd in onder meer het Handvest; meer specifiek of de anti-witwasrichtlijn, wijzigingsrichtlijn en (voorgestelde) implementatiewetgeving voldoen aan het evenredigheidsbeginsel. Opvallende punten daarbij zijn het “masssurveillance”-karakter van het cliëntenonderzoek waardoor voortdurend bijna elke EU-burger en bovendien massa’s burgers buiten de EU worden gemonitord.

Ook de European Data Protection Board wijst hierop in [haar brief](#) over bescherming van persoonlijke gegevens onder de voorgestelde Europese KYC-regelgeving.

To conclude, the EDPB urges the European Commission to propose specific provisions in the future AML-CFT legal framework in order to adapt the application of rules of the GDPR for obliged entities. If the AML-CFT legislation is not designed in a balanced and proportionate manner, that respects every individuals’ fundamental right to data protection, legal uncertainties for obliged entities will continue to exist and the AML-CFT framework would be vulnerable. Data Protection Authorities will be forced to use their powers in order to bring the activities of the obliged entities in accordance with the GDPR through corrective measures. European citizens will also likely exercise their right to an effective remedy before a tribunal, enshrined in the Article 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union.

U kiest een te laag niveau van regelgeving om deze grondrechtenschending toe te staan

Het is juridisch gezien opmerkelijk dat u meent met een AmVB deze vergaande grondrechtenschending te kunnen organiseren. Op 2 februari 2012 [adviseerde](#) de Raad van State op dit punt dat niet een AmvB maar de wet de plek is om dit te regelen:

De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft de strekking van het wetsvoorstel, maar maakt opmerkingen over onder meer de delegatiebepaling inzake gegevensverstrekking aan derden en de voorgestelde figuur van de bestuurlijke boete. Zij is van oordeel dat in verband daarmee enige aanpassing van het voorstel wenselijk is.

1. Delegatiebepaling: gegevensverstrekking aan derden

In het wetsvoorstel is op diverse plaatsen gekozen voor nadere regeling bij of krachtens algemene maatregel van bestuur. In vergelijking met de huidige Wet GBA bevat het wetsvoorstel meer delegatiebepalingen. Het College bescherming persoonsgegevens (Cbp) wijst er in zijn advies op dat het noodzakelijk is dat het wettelijk kader voor de nadere invulling van de lagere regelgeving in de wet zelf wordt opgenomen. (zie noot 1)

De dooddoener: gewichtig algemeen belang is te vaag en juridisch onvoldoende geschraagd

In voornoemd advies van de Raad van State, gemaakt bij de totstandkoming van de Wet op de BRP wordt ook duidelijk (in lijn met recentere uitspraken van Europees Hof van Justitie) dat een beroep social pressing need wel even wat beter onderbouwd moet worden dan u nu doet:

In het wetsvoorstel geldt als enig criterium voor verstrekking aan derden dat het moet gaan om door hen verrichte werkzaamheden 'met een gewichtig maatschappelijk belang'. Dit criterium is naar het oordeel van de Afdeling te onbepaald en, mede daardoor, te ruim. In de toelichting worden weliswaar voorbeelden genoemd van categorieën derden en door hen verrichte werkzaamheden, (zie noot 10) maar de Afdeling is van oordeel dat het wetsvoorstel zelf in het licht van het hiervoor genoemde specificiteitsvereiste, een nadere specificatie van de (categorieën) derden moet geven.

*Daarbij kan worden gedacht aan het in de toelichting genoemde criterium dat het moet gaan om werkzaamheden die door de overheid zouden kunnen worden vervuld of die in het verleden daadwerkelijk tot de taak van de overheid behoorden maar zijn verzelfstandigd of geprivatiseerd, en om werkzaamheden van instellingen die basisvoorzieningen voor burgers in stand houden die onmisbaar zijn voor het functioneren van de samenleving, zoals voorzieningen op het terrein van de pensioenen, het onderwijs, de gezondheidszorg en het welzijn. **Aldus kan op het niveau van de wet zelf het criterium van een dringende maatschappelijke behoefte (pressing social need) - één van de toetsingscriteria in het kader van artikel 8 EVRM - een nadere invulling krijgen.** Een dergelijke afbakening behoeft op zichzelf niet in de weg te staan aan de door de regering op dit punt voorgestane flexibiliteit.*

De toetsing aan het algemeen Integraal Afwegingskader is abominabel kort en de grondrechtentoets is gemakshalve vergeten

Er is hard gewerkt door het Ministerie van Justitie om een mooi [afwegingskader voor beleid en regelgeving](#) te maken waarin nota bene een grondrechten toets is opgenomen als er sprake is van schending van grondrechten. Van die schending is blijkens de memorie van toelichting sprake, maar u laat na hieraan de consequentie te verbinden om iets te doen met paragraaf 6.2.1. van dat kader. U laat de relevante internationale verdragen en [de checklist grondrechten volledig onbesproken](#) en mist daarmee het zicht op de analyses van Kaiser (zie boven) en de AP welke tot voorzichtigheid zouden nopen.

Daarmee ontnemt u zich ook het zicht op de noodzaak een privacy impact assessment uit te voeren (inmiddels gegevensbeschermingseffectrapportage). Dat lijkt me gezien de recente lekken bij Kamer van Koophandel en GGA nogal relevant. In de kern van de zaak kan namelijk gesteld worden dat overal waar uitzendkrachten op grote schaal worden ingezet (denk aan de KYC afdelingen van de banken) het risico op datalekken aanzienlijk is.

De gegevensbeschermingseffectbeoordeling ontbreekt en zou aangevuld moeten worden

De uitbreiding van gegevensverwerking naar gekoppelde computers van banken en verzekeraars is een zeer grote uitbreiding die noodzaakt tot hernieuwde gegevensbeschermingseffectrapportage. Dat sluit ook aan op de eigen overheidsnormen als geformuleerd op pagina 11 van [dit document](#):

"Voor zowel het gebruik van het BSN als toegang tot de BRP geldt dat moet worden voldaan aan de gebruikelijke vereisten bij nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens zoals het opstellen van een GEB"

Ik verzoek u die nieuwe versie van de gegevensbeschermingseffectrapportage op te leveren en de bestaande analyse (03-08-16 KPMG PIA Privacy Impact Assessment BRP) te openbaren opdat het publiek zich een oordeel kan vormen over de risico's en maatregelen die u neemt.

Daarnaast lijkt me dat u gezien de automatische profilering, de koppeling aan talloze organisaties een hoog risiconiveau bestaat wat onder artikel 35 AVG die gegevensbeschermingseffectrapportage noodzaakt. Ik mis die in de stukken alsmede de afweging waarom kennelijk geen voorafgaand advies van de Autoriteit Persoonsgegevens onder artikel 36 aan de orde zou zijn.

De analyse van Europese en nationale jurisprudentie rond privacy bescherming ontbreekt

U laat na om in te gaan op de vraag of de analyse en overwegingen uit de [SyRi rechtszaak](#) ook hier relevant zouden kunnen zijn. Mijn stellige overtuiging is dat er sprake is van ernstige tekortkomingen in de inhoudelijke onderbouwing van noodzaak, te veel de kaart criminaliteitsbestrijding wordt getrokken zonder onderzoek naar alternatieven en zonder erkenning van de risico's die zich moeilijk met maatregelen laten mitigeren.

De conclusie kan niet anders zijn dan dat uw Ministerie, indien dit stuk als tentamenstuk zou zijn ingeleverd op willekeurige hogeschool of Universiteit, ruimschoots zakt voor de oefening: schrijf een AmvB die conform de aanwijzigingen van de regelgeving gemotiveerd en onderbouwd is en in lijn is met het Integraal Afwegingskader voor de Regelgeving. Het is een stuitend opportunistisch en feitenvrij stuk dat een teken van deze tijd is.